

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk

2009/10 (1/7 2009-30/6 2010)

MI1002

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider	5
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6

2.2.2	Ramtäckning.....	6
2.2.3	Mätning	6
2.2.4	Svarsbortfall	6
2.2.5	Bearbetning	6
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	7
B.3	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid.....	7
3.3	Punktlighet	7
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	7
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	7
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	7
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	7
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation.....	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	8

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde Miljö.

A.2 Statistikområde

Statistikområde Gödselmedel och kalk

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Regioner och miljö
Lantbruksstatistik
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro

Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 88
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Regioner och miljö
Lantbruksstatistik
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro
Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 88
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Ingen gallring av primäruppgifter har skett sedan SCB tog över ansvaret för statistiken 1985.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering finns gällande försäljningen av mineralgödselmedel.

A.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för mineralgödsel finns sedan 1950-talet. I mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA). Fr.o.m. 2006/07 framställs statistiken vid enheten för lantbruksstatistik.

Statistiken ska belysa den regionala försäljningen till jord- och trädgårdsbruket av kväve, fosfor och kalium i mineralgödselmedel och kontinuerligt följa utvecklingen. Fr.o.m. gödselåret 1995/96 ingår uppgifter om försäljningen av svavel samt uppgifter om fosforgödselmedlens kadmiuminnehåll. Fr.o.m. gödselåret 2002/03 insamlas även uppgifter om försäljningen gödselmedel tillåtna i ekologisk odling till jord- och trädgårdsbruk.

A.11 Statistikanvändning

Statistikens huvudanvändare är:

- Jordbruksverket och Naturvårdsverket för att följa den regionala utvecklingen av mineralgödselanvändningen i stort samt för att följa upp riksdagsbeslut om reducerad kväve- och kadmiumtillförsel till åkermark.
- Kemikalieinspektionen för miljömålsuppföljning avseende kadmium.
- Sveriges Lantbruksuniversitet, lantbruksskolor och annan utbildningsverksamhet inom jordbruk och miljö för undervisning och forskning.
- Länsstyrelser och andra regionala organ för planering och rådgivning.
- Miljöorganisationer och en intresserad allmänhet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel var skyldiga att till Skatteverket betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll t.o.m. december 2009.

SCB/Jordbruksverket erhöll en förteckning från Skatteverket över företag som betalt miljöavgifter för 2009. Dessa företag ingår i undersökningen, som dessutom kompletterats med nytillkomna företag på marknaden. Beskattningen av gödselmedel slopades 1 januari 2010, vilket innebär att ett nytt sätt att upprätta en aktuell populationsram kommer att utformas eftersom en förteckning från Skatteverket inte längre finns tillgänglig. Uppgifterna insamlas via postenkät. Postenkäten sändes ut i oktober 2010. För de uppgiftslämnare som så önskade fanns möjlighet att lämna uppgifter elektroniskt. Enkäten omfattar uppgifter om namn på gödselmedlet, medlets näringsinnehåll med avseende på kväve, fosfor, kalium, svavel och genomsnittlig kadmiumhalt i fosforgödselmedlen. De försålda kvantiteterna, uttryckta i ton, av olika medel redovisas per län.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter om försålda kvantiteter av mineralgödselmedel efterfrågas av Eurostat, OECD och Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Syftet med statistiken är främst att redovisa den regionala försäljningen liksom förändringar över tiden. Sådan kunskap behövs bl.a. för uppföljning av uppsatta miljömål. Ur miljösynpunkt är förlusterna av kväve och fosfor av störst intresse. Även uppgift om tillförd mängd kadmium till åkermark är av intresse ur miljösynpunkt.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheter som statistiken avser att belysa är:

- försålda kvantiteter näringsämne i ton för kväve, fosfor, kalium och svavel,
- försålda kvantiteter näringsämne per hektar utnyttjad åkermark för kväve, fosfor, kalium och svavel.
- mängden kadmium i kilo för de försålda partierna av fosforgödsel.
- försålda kvantiteter näringsämne i ton för kväve, fosfor, kalium och svavel i form av produkter tillåtna vid ekologisk odling.

1.1.1 Objekt och population

Uppgiftslämnare till statistiken är tillverkare, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel. Ett fåtal större företag svarar för huvuddelen av försäljningen till jordbruk och yrkesmässigt trädgårdsbruk.

1.1.2 Variabler

Försålda mängder kväve, fosfor, kalium och svavel till jord- och trädgårdsbruket i form av olika mineralgödselmedel.

1.1.3 Statistiska mått

Summor, ton, och genomsnitt, kg/ha utnyttjad åkermark, av olika näringsämnen. För kadmium endast mängd, kg, för riket.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistik redovisas för näringsämnena kväve, fosfor, kalium och svavel med fördelning på län, länsgrupper och riket.

1.1.5 Referenstider

Statistiken avser gödselår dvs. 1/7 2009 till 30/6 2010.

1.2. Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten bedöms vara hög.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Ev. brister i ramen över producenter/importörer/försäljare torde påverka statistikens kvalitet marginellt. För ekologiska gödselmedel är det dock oklart i vilken utsträckning ramen omspannar all försäljning av gödselmedel godkända i ekologisk odling.

2.2.3 Mätning

Uppdelningen av försålda kvantiteter på län förorsakar problem för vissa uppgiftslämnare. Mineralgödsel försäljningen sker i bland i flera led varför importören/ producenten inte alltid vet var de olika partierna slutligen förbrukas. I viss utsträckning följer SCB upp stora leveranser genom att ta kontakt med regionala handlare. Osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2.2.4 Svarsbortfall

De fem största aktörerna på marknaden svarar för över 95 procent av all försäljning. Enstaka mindre handlare kan vara ovilliga att lämna uppgifter.

2.2.5 Bearbetning

Lämnade kvantitetsuppgifter har kompletterats med uppgifter från publicerade innehållsdeklarationer för enskilda gödselmedel om uppgift om växtnäringssinnehåll i form av kväve (N), fosfor (P), kalium (K) och svavel (S) saknats. När uppgift om fosforgödselmedlens innehåll av tungmetallen kadmium (Cd) saknats har värdet 5,0 gram per ton fosfor imputerats.

Efter granskning och dataregistrering av insamlade uppgifter omräknas uppgivna kvantiteter handelsvara till rena näringsämnen och summeras till län, länsgrupper och riket. Med hjälp av arealuppgifter från Jordbruksverkets statistiska meddelande *SM JO 10 SM 1101 (Jordbruksmarkens användning 2010 Slutlig*

statistik) beräknas genomsnittlig gödselgiva av olika näringsämnen per hektar utnyttjad åkermark.

Utnyttjad åkermark har definierats som summa åkermark exklusive träda, outnyttjad åkermark och ospecificerad åkermark.

2.2.6 Modellantaganden

Inga. I *SOU 2003:9 "Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel?"* uppskattades den illegala införseln på den tiden till knappt fem procent av försäljningen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Totalundersökning. Inga osäkerhetsmått redovisas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig.

3.2 Framställningstid

ca 7 månader.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplan för serien Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har genomförts på samma sätt under den period som SCB svarat för statistiken, dvs. fr.o.m. 1985, med undantag för ändringar i indelningen av gödselår över tiden. Gödselåret 1987/88 omfattade 11 månader medan gödselåret 1993/94 omfattade 13 månader. Detta beroende på att gödselåret för åren 1988/89 t.o.m. 1992/93 avsåg perioden juni-maj. Övriga år avser gödselåret perioden juli-juni. Gödselåret följer branschens verksamhetsår.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

-

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

SCB insamlar intermittent, genom jordbrukarintervjuer, uppgifter om den faktiska användningen av mineralgödselmedel i jordbruket. Denna undersökning genererar betydligt mer detaljerad statistik än försäljningsstatistiken. De två undersökningarna har gett något skiljaktiga resultat för försäljning resp. förbrukning under de år undersökningarna utförts parallellt. Försäljningen har i regel legat högre än den uppgivna förbrukningen, men skillnaden har minskat successivt.

Jordbruksverket publicerar varje år uppgifter om försäljningen av olika mineralgödselmedel på riksnivå (redovisat som ton vara per produkt). Senast publicerade uppgifter avser gödselåret 2008/09 (Jordbruksverkets statistikrapport 2010:5).

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i Statistiska meddelanden (SM-serien MI 30). Uppgifter för 2008/09 finns i rapporten MI 30 SM 1001. Publiceringen sker på SCB:s webbplats www.scb.se under Miljö. Den slutliga statistiken finns tillgänglig i statistikdatabasen (åtkomst via www.scb.se). I Jordbruksstatistisk Årsbok och i samlingspublikationen *Hållbarhet i svenskt jordbruk 2007* finns en sammanställning av resultaten från undersökningen.

5.2 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, diagram och kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial finns sparad vid SCB 1985–2007/08 och därefter vid Jordbruksverket.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:
Gunnel Wahlstedt, tfn 019 – 17 62 45, e-post fornamn.efternamn@scb.se